FINANSSIALA

Finanssiala ry:n lausunto Suomen avaintavoitteista EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi - E 58/2023 vp

Finanssiala ry (FA) pitää erittäin hyvänä, että valtioneuvosto määrittää avaintavoitteet ja laatii vuosittaisen EU-vaikuttamisstrategian osana valtioneuvoston EU-ennakkovaikuttamisen vahvistamista.

FA pitää vuosille 2024 – 29 määriteltyä kolmea avaintavoitetta kannatettavina ja oikein asetettuina. Lausuntomme sisältää tavoitteista finanssialaa koskevia tarkempia huomioita.

FA pitää myös erittäin hyvänä, että valtioneuvosto on päättänyt selkeästä prosessista valtioneuvoston EU-ennakkovaikuttamiseen sekä valtioneuvoston että ministeriöiden tasolla. Pidämme tärkeänä, että prosesseja edelleen selkeytetään ministeriöiden käytäntöjen tasolla. Sidosryhmien ennakollinen kuuleminen asetettavista prioriteeteista ja tavoitteista on tärkeää. Ministeriöiden virkamiesresursseissa on huomioitava ennakollinen vaikuttamisen edellyttämä työ.

Huomioita Euroopan strategisesta kilpailukyvystä

Finanssialalla on tärkeä rooli toimivan ja turvallisen yhteiskunnan infrastruktuurien ylläpitäjänä. Finanssisektori luo Euroopassa kasvua, rahoittaa yritystoimintaa, turvaa riskejä sekä tukee siirtymää kohti vihreää ja digitalisoitua yhteiskuntaa. Finanssiala on osa avoimen strategisen autonomian ekosysteemiä esimerkiksi riskinvälittäjänä ja riskien vakuuttajana, turvallisten maksamisen ratkaisujen tarjoajana sekä sujuvien ja monipuolisten pääomamarkkinoiden toimijana. Toiminnan varmuus ja turvallisuus edellyttää myös yhteiskunnan muiden toimialojen infrastruktuurien toimivuutta, esimerkiksi sähkö- ja tietoliikenneverkkojen osalta.

EU:n on huolehdittava sääntelyssä kilpailukyvystään. Tämä on tehtävä sisämarkkinoiden toimintaa tehostamalla ja tukemalla jäsenmaiden tasapuolisia toimintaedellytyksiä. Liiallinen sääntely uhkaa yksityisen sektorin ja kotitalouksien investointeja ja vihreää siirtymää.

Eurooppalaisen toimintaympäristön haasteissa rahoitustarpeet ovat vain kasvaneet. Tarvitsemme julkisen rahoituksen lisäksi entistä enemmän yksityistä rahoitusta siirtymässä vihreään ja digitalisoituneeseen talouteen. Mahdollisuudet monipuoliseen yritysrahoitukseen Euroopassa on turvattava. Tämä on huomioitava tulevassa sääntelyssä.

Pidämme tärkeänä työtä EU:n pääomamarkkinoiden kehittämiseksi. Yksityisen rahoituksen monipuolisuus ja pääomien sujuva liikkuvuus on turvattava. Voimassa oleva sääntely sisältää FA:n mielestä edelleen esteitä pääomien rajan yli toiminnalle. Pirstaloitunut sääntely-ympäristö eri jäsenvaltioissa ei edistä rajat ylittävää toimintaa. Jäsenmaiden kansallisen sääntelyn ja kansallisten valvojien toiminnan yhtenäisyys ja tehokkuus on tärkeää. Pidämme näitä toimia jopa tärkeämpinä kuin uusien säännöstyökalujen luomista.

Pidämme myös tärkeänä, että jäsenmaiden omaa vastuuta julkisesta taloudestaan sekä markkinakurin roolia edelleen korostetaan. Pidämme avaintavoitteiden

sisältämiä tavoitteita tältä osin kannatettavina. Taloudelliselle yhteisvastuulle tulee olla selkeästi määritellyt rajat. Kannatamme myös avaintavoitteiden kirjauksia EU-tason lainanottoon perustuvista rahoitusvälineistä. Järjestelyt voivat luoda moraalikato-ongelmia, ja jäsenmaiden talouksien kuntoeroja on tasattava ennen yhteisvastuullisia elementtejä.

Paremman sääntelyn tavoitteita pidettävä edelleen esillä

Kannatamme avaintavoitteiden sisältämiä kirjauksia paremmasta EU-sääntelystä. Sääntelyä luotaessa on aina kriittisesti tarkasteltava vanhaa sääntelyä. EU-sääntelyn uudelleentarkastelun sykliä tulee pidentää, ja se tulee tehdä vasta, kun on riittävästi kokemusta nykysääntelyn toimivuudesta. Vaikutusarviointeja on parannettava. Jo valmisteluvaiheessa tulee arvioida sääntelyn yhteisvaikutukset. Nyt kokonaisarvioita useiden säännösten vaikutuksista ei tehdä komissiossa eikä neuvotteluiden edetessä uusista tärkeistä ehdotuksista. Komission ehdotusten tulee ajaa johdonmukaisesti samoja tavoitteita, ja ehdotusten keskinäiset ristiriidat tulee tunnistaa.

Huomioita puhtaasta ja digitaalisesta siirtymästä

Finanssiala on sitoutunut EU:n kestävyystavoitteisiin. Ilmastonmuutoksen torjunnan lisäksi tärkeitä painopisteitä uudessa, tulossa olevassa sääntelyssä ovat mielestämme luontokadon torjuminen ja sosiaalisen vastuun kehittäminen.

Viime vuosina EU:ssa on nopeassa tahdissa valmisteltu ja on tulossa voimaan suuri määrä eri kestävän rahoituksen säädöksiä. Niiden keskinäinen yhteensopivuus ja selkeys ovat kehittämisen tarpeessa. Liian nopeat voimaantuloaikataulut ja keskeneräisyys aiheuttavat ongelmia käytännön toimeenpanossa ja mahdollistavat vääränlaiset tai epäyhtenäiset tulkinnat. Väärin kohdistettu sääntelytaakka voi vaarantaa tavoitteiden toteutumisen.

Finanssiala pitää vertailukelpoista ja selkeää dataa erittäin tärkeänä kestävän rahoituksen liiketoimintapäätösten tueksi. Viherpesu vaarantaa markkinoiden yhteismitallisuuden, ja sen ehkäiseminen on tärkeää. Kestävän rahoituksen olemassa olevia määritelmiä tulee selventää ja yhdenmukaistaa.

EU:n puolustusteollisuuden rahoituksen sujuvoittaminen on noussut Eurooppa-tason keskusteluihin. Tältä osin FA toteaa, että pidämme tärkeimpänä sijoittajien näkökulman huomioimista ja sitä, miten sijoittajien odotukset parhaiten eri projekteissa täytetään. Taksomia- tai muun kestävän rahoituksen sääntely ei mielestämme estä sijoituksia puolustusteollisuuteen. Eurooppa tarvitsee vahvan korkean tason poliittisen viestin, jossa korostetaan puolustusteollisuuden rahoitustarpeita ja sitoudutaan investointiympäristön parantamiseen. Kestävän rahoituksen sääntelyn keinoin emme pääse samoihin tavoitteisiin. Lisäksi Euroopan investointipankin sääntöjen muutos sen investointipolitiikan rajauksista olisi tarpeen.

Finanssiala on myös digitalisaation ja innovaatioiden merkittävä käyttäjä, kehittäjä ja niiden rahoittaja. Jotta EU on kilpailukykyinen toimija globaalisti, sääntelyssä on löydettävä tasapaino innovaatioiden tukemisen ja haittojen sääntelyn välillä. Sääntelyn on myös mahdollistettava liiketoiminnallisesti kestävien ratkaisujen tarjoaminen. Markkinaehtoisia, teknologianeutraaleja toimia on tuettava ja keskeisiin riskeihin markkinoilla ja sijoittajansuojassa on puututtava.

Huomioita kokonaisturvallisuudesta

Kannatamme avaintavoitteiden kirjauksia tietojenvaihdon parantamisesta rikollisuuden torjumiseksi. Finanssialan asiakkaisiin ja yrityksiin rikoksia kohdistavat verkkorikolliset hyödyntävät toiminnassaan uusinta teknologiaa, sen haavoittuvuuksia, huijaussivustoja ja laillisten toimijoiden nimissä lähetettyjä huijausviestejä. Rikolliset toimivat rajoista välittämättä, joten torjuntatoimiin tulee panostaa EU-tasolla ja muillakin toimialoilla, tarvittaessa esim. teleyrityksiä velvoittavalla lainsäädännöllä. Finanssiyritysten keskinäisen sekä niiden ja viranomaisten välisen tietojenvaihdon ja yhteistyön edellytyksiä tulee vahvistaa. Tällä hetkellä lainsäädäntö ei tätä mahdollista riittävällä tasolla.

Valtioneuvoston EU-ennakkovaikuttamisen kehittäminen erittäin kannatettavaa

Pidämme valtioneuvoston päätöstä EU-ennakkovaikuttamisesta erittäin hyvänä. Uuden struktuurin luominen tekee ennakkovaikuttamisesta näkyvämpää. On hyvä, että vastuu ennakkovaikuttamisesta ministeriöissä on nostettu korkealle kansliapäällikkötasolle. On mielestämme kuitenkin myös hyvin tärkeää, että ennakkovaikuttamiseen osoitetaan riittävät resurssit virkamiestasolla, ja että työn tärkeys tunnustetaan kaikilla tasoilla jokapäiväisessä virkamiestyössä.

Pidämme hyvänä, että valtionhallinnon avaintavoitteiden lisäksi ministeriöt laativat omat vuosittaiset vaikuttamisen prioriteettinsa ja vaikuttamiseen osoitetaan ministeriöissä riittävät resurssit. Pidämme tärkeänä, että tässä työssä on suhteellisen yhtenäiset menettelytavat ministeriöittäin. Tällä hetkellä esim. eri ministeriöiden EU-jaostoilla on hyvin erilaiset menettelytavat ennakollisten keskusteluiden ja kuulemisten suhteen.

Kiinnitämme huomiota siihen, että ennakkovaikuttaminen uudessa aiheessa edellyttää yleensä uusien valtionhallinnon kantojen muodostamista. Tämä puolestaan edellyttää valmistelun läpinäkyvyyttä ja sidosryhmien kuulemista hyvissä ajoin, sekä mahdollisesti E-kirjeen tekemistä. Mahdollisimman laajojen näkökulmien pohdinta ennakollisesti sidosryhmäkeskusteluiden yhteydessä parantaa myös valtionhallinnon vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tehokasta ennakkovaikuttamista voidaan myös tehdä yhteisessä rintamassa valtionhallinnon ja sidosryhmien kesken.

FINANSSIALA RY

Mari Pekonen-Ranta
Johtaja, EU-asiat